

OSAVUOSIKATSAUS 2021

TOIMITUSJOHTAJALTA

YTHS asettumassa uuteen toimintaympäristöön

Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta astui voimaan 1.1.2021. Lakimuutos toi yhdessä yössä YTHS:n palvelujen piiriin 140 000 uutta asiakasta ja palvelujen tuotantoon noin 360 uutta opiskeluterveydenhuollon ammattilaista. Omien palvelupisteiden määrä lähes tuplaantui ja pienimmillä paikkakunnilla käynnistettiin palvelutuotannossa yhteistyö 30 kumppanin kanssa.

Suuret muutokset ottavat aina aikansa ja hioutuvat valmiiksi käytännön työssä saatujen kokemusten ja oppien kautta. Näin myös meillä. Toiminnan käynnistymisen haasteet saatiin ratkaistua alkuvuoden aikana. Kun vuosi on nyt kääntynyt jälkimmäiselle puoliskolle, YTHS:n palvelut ja toiminta ovat vakiintuneet uuteen toimintaympäristöön. Erityisen iloinen olen siitä, että ammattikorkeakouluopiskelijat näyttävät löytäneen YTHS:n palvelut.

Opiskeluterveydenhuollon palvelutuotannossa toimintaympäristöstä nouseva keskeinen mahdollisuus on digitalisaation hyödyntäminen. YTHS:n palvelumallin uudistuksessa valtakunnalliset digitaaliset palvelut nostettiin vastuutiimimallin ohella uuden palvelumallin kivijalaksi. Tämä oli onnistunut valinta. Vuoden 2021 alussa käyttöön otetun palvelumallin avulla pystymme palvelemaan koko 270 000 opiskelijan asiakaskuntaamme saumattomilla lähi- ja etäpalveluilla. Lähes 1000 terveydenhuollon ammattilaistamme tekee nyt työtä entistä joustavammin, ja kohtaa asiakkaat perinteisten vastaanottotilojen ohella myös verkossa.

Uuden rakentaminen on tänäkin vuonna tapahtunut koronan varjossa. Vaikka pitkään jatkuneet korona-ajan rajoitukset ovat ehkä monesta tuntuneet jo uudelta normaalilta, ovat ne asettaneet omat haasteensa erityisesti opiskelijoille. Eduskunta myönsi keväällä 2021 YTHS:lle yhteensä 5 miljoonaa euroa valtionavustusta koronan aiheuttamien haittojen lieventämiseen. Toistaiseksi olemme saaneet tästä käyttöömmä 750 000 euroa, noin neljän miljoonan euron lisähakemus on ministeriön käsittelyssä. Näillä valtionavustuksilla tuotamme lisäpalveluja, jotka keskittyvät korkeakouluopiskelijoiden opiskelukyvyn tukemiseen ja hyvinvoinnin varmistamiseen.

Tässä osavuosikatsauksessa kerromme muutamin nostoin toimintastamme tänä vuonna. Toimintaympäristö muuttuu ja YTHS elää muutoksessa mukana. Tavoitteemme pysyy kuitenkin samana; laadukasta opiskeluterveydenhuoltoa helposti, nopeasti, saavutettavasti ja yhdenvertaisesti kaikille korkeakouluopiskelijoille.

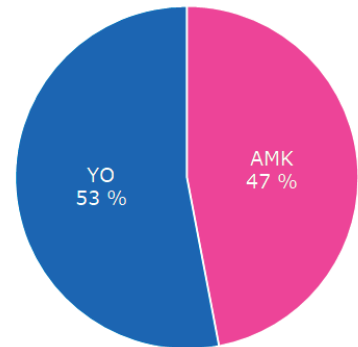
Katariina Poskiparta
Toimitusjohtaja

Ammattikorkeakoulujen opiskelijat löytäneet YTHS:n palvelut

Ammattikorkeakouluopiskelijat ovat lähteneet aktiivisesti ha-
keutumaan YTHS:n palveluihin vuoden 2021 alusta alkaen.

Palveluja käytti tammi-syyskuussa kaikkiaan 132 000 opiskeli-
jaa. Käyntimäärä oli kaikki palvelut huomioon ottaen yhteensä
noin 521 000 käyntiä, joista yleis- ja mielenterveyden palveluis-
sa 399 000 käyntiä ja suunterveyden palveluissa 122 000 käyn-
tiä.

YTHS:llä tammi-syyskuussa tehdyt hoidontarpeen arvioinnit
jakautuivat kaikki palvelut huomioon ottaen 53 % yliopisto-
opiskelijoihin ja 47 % ammattikorkeakouluopiskelijoihin.

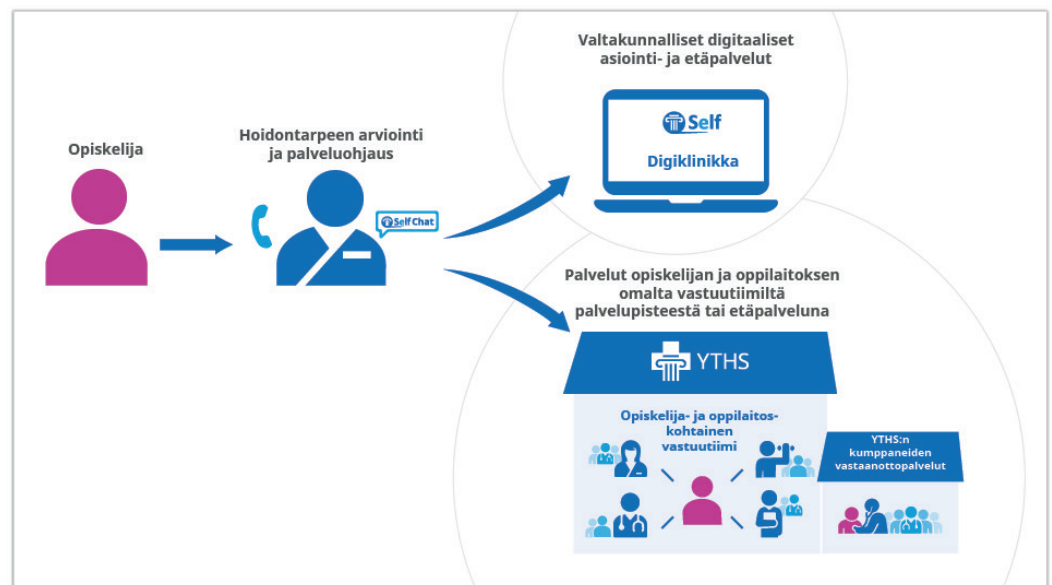

*Palvelujen käyttö jakautuu tasaisesti yliopisto-
ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden kesken.*

Kasvavat ja kehittyvät digipalvelut

Vuoden 2021 alusta YTHS on tuottanut opiskeluterveydenhuollon palveluja viidellä maantieteellisellä alueella
sekä valtakunnallisesti digipalvelujen yksikössä. Palvelut tuotetaan YTHS:n uuden palvelumallin mukaisesti.
Suhteellisesti voimakkainta palvelujen käytön kasvu on kuluvana vuonna ollut digitaalisissa palveluissa.

Digitaalisesti tuotetuilla
asiointi- ja etäpalve-
luilla on merkittävä
rooli YTHS:n palvelu-
jen saavutettavuuden
varmistamisessa. Ne
muodostavat laajan
palvelukokonaisuuden,
jota kehitetään YTHS:llä
nyt voimakkaasti. Tällä
hetkellä palvelukoko-
naisuuteen kuuluvat
mm. digilääkäripalve-
lut, reseptien uusinta,
seksuaaliterveyden
laajat etäpalvelut,
matkailuterveyden
etäneuvontapalvelut,
ihotautilääkäreiden
konsultaatiopalvelut sekä etäryhmätoiminta.

*YTHS:n palvelumallin kaksi kivijalkaa ovat paikalliset vastuutiimit sekä
valtakunnallisesti ja keskitetysti tuotetut digitaaliset palvelut.*

Alkukesästä digipalveluihin lisättiin uutena kokonaisuutena suunterveyden etäpalvelut, jossa suuhygienisti
voi hoitaa opiskelijan purentavaivoja, antaa kotihoito-ohjeita tai opettaa hampaiden omahoitoa videovälittei-
sesti.

Opiskelijoiden opiskelukyvyyn ja hyvinvoinnin tukena korona-aikana

Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksessa selvitettiin helmi-maaliskuussa koronaepidemian vaikutuksia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden opintoihin, arkielämään ja elintapoihin. THL:n ja Kelan tekemän tutkimuksen tulokset julkaistiin kesäkuussa 2021. Niiden mukaan 70 % koki opiskelun vaikeutuneen koronaepidemian aikana. Yli puolet kertoi myös yksinäisyyden tunteen lisääntyneen. [Lue lisää tutkimustuloksista >](#)

Eduskunta myönsi keväällä 2021 lisätalousarviossa YTHS:n haettavaksi yhteensä 5 miljoonaa euroa valtionavustusta koronan aiheuttamien haittojen lieventämiseen, korkeakouluopiskelijoiden opiskelukyvyyn tukemiseen ja hyvinvoinnin varmistamiseen. Keväällä ministeriö teki päätöksen noin 750 000 euron avustuksesta näiden palvelujen tuottamiseen vuonna 2021. Loppuosa, noin 4,2 miljoonan euron avustus käytettäväksi myös vuonna 2022, jäi käsiteltäväksi syksyllä.

Keväällä myönnetty avustuksen ensimmäinen osa kohdennettiin mm. matalan kynnyksen MieliChat-palveluun, joka avattiin kesäkuun puolivälissä. MieliChatissa opiskelijat voivat anonymisti keskustella YTHS:n terveydenhuollon ammattilaisten kanssa ja saada neuvoja ja tukea mielenterveyteen liittyvissä kysymyksissä. Elokuun loppuun mennessä MieliChatissa oli käyty lähes 600 keskustelua. Palvelun piiriin löysivät sekä yliopistoissa (55 %) että ammattikorkeakouluissa opiskelevat (45 %). Valtaosa (83 %) haki apua ensimmäistä kertaa. Tukea haettiin mm. ahdistus- ja masennusoireisiin, jaksamiseen, opiskeluun liittyviin huoliin ja ihmishuuhdeongelmiin. MieliChatin käyttö on jatkunut aktiivisena. Anonyymi keskustelukanava palvelee opiskelijoita kolmella kielellä vuoden loppuun saakka.

Lähdetään liikkeelle!

YTHS:n terveyden edistämisen valtakunnallinen teema vuosina 2021–2022 on liikunta. Teemavuosien aikana korkeakouluyhteisöjen opiskelijat ja henkilöstö haastetaan päivittäisen istumisen vähentämiseen, hyvien työskentelyasentojen omaksumiseen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen ja mahdollisuuksien havaitsemiseen omassa korkeakouluympäristössä.

Liikunnan valinta valtakunnalliseksi terveyden edistämisen teemaksi on ensimmäisten tapahtumien valossa osoittautunut oikeaksi. Liikunta ja sen terveysvaikutukset kiinnostavat opiskeluyhteisöjä laajasti.

- Teemavuosien lähtölaukauksena järjestettiin maaliskuussa *Lähdetään liikkeelle* -webinaari, johon osallistui noin 330 osallistujaa korkeakouluyhteisöistä.
- YTHS-päivä toteutettiin maaliskuussa verkossa viikon mittaisena. YTHS-viikolla jaoimme *Arki liikkuu* -teemalla faktoja liikunnasta ja vinkkejä arkiliikunnan lisäämiseen. Myös opiskelijat haastettiin kierrättämään hyvää ja jakamaan omat liikuntavinkkinsä.
- Elokuussa teemavuosi jatkui *Liiku ja palaudu* -webinaarilla, jossa mukana oli yli 400 osallistujaa.
- Tänä syksynä toteutetaan aine- ja opiskelijajärjestöille suunnattu liikuntateemaan kytkeytyvä kampanja, jossa haastetaan opiskelijoita jakamaan oma taukojumppavideoinsa.

Opiskelijan ääni kuuluu palvelujen kehittämisessä

Opiskelijaosallisuuden lisääminen palvelujen kehittämisessä on yksi YTHS:n strategisista tavoitteista. Vuoden 2021 aikana opiskelijoiden ääni on tuotu mukaan YTHS:n toiminnan kehittämiseen entistäkin kuuluvampana, kun opiskelijaraati on aloittanut toimintansa ja asiakas-palauteprosessia on kehitetty.

YTHS:n opiskelijaraatitoiminta käynnistyi helmikuussa, kun 79 yli-opistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijaa ja kymmenkunta YTHS:läistä kokoontui opiskelijaraadin järjestäytymiskokoukseen. Opiskelijaraati on YTHS:llä uusi toimintatapa, jonka tavoitteena on ymmärtää syvällisesti opiskelijan tarpeet, hyödyntää sekä YTHS:n että opiskelijan tietoa ja kokemuksia ja löytää yhdessä ratkaisuja mahdollisiin ongelma-kohtiin.

Syyskuun loppuun mennessä raati ja sen neljä pienryhmää ovat kokoontuneet 10 kertaa eri aihepiirien ympärille pohtimaan YTHS:n toiminnan kehittämistä. Pienryhmien työskentelyssä kattoteemana tänä vuonna on Self-verkkopalvelun toiminnallisuuden ja sisältöjen kehittäminen. Lisäksi ryhmissä on käsitelty mm. uudelle opiskelijalle suunnattua viestintämateriaalia, opiskeluterveysneuvotteluja varten kirjoitettua opasta sekä asiakaskokemuksesta palveluketjun eri vaiheissa.

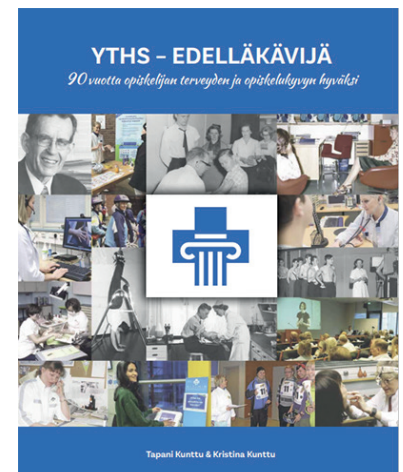
Palautetta tekstiviestillä

YTHS:llä asiakaspalautte nähdään yhtenä osallistamisen muotona. Palauteprosessia on kehitetty kesäkuussa käyttöön otetulla tekstiviesti-kanavalla. Nyt yleis-, mielen- ja suunterveyden lähi- tai etävastaanotolla asioineilta opiskelijoilta kysytään palautetta tekstiviestitse heti vastaanottokäynnin jälkeen. Tavoitteena on saada täsmällistä tietoa asiakastytytyväisyydestä eri palveluissa ja palvelutilanteissa.

YTHS:n tarina yksissä kansissa

YTHS:n tänä vuonna ilmestynyt historiateos on kertomus kansainvälisesti ainutlaatuisesta opiskeluterveydenhuollon toimijasta. Historioitsija Tapani Kunttu ja pitkään YTHS:ssä ylilääkärinä toiminut Kristina Kunttu valottavat laajassa historiateoksessaan säätiön matkaa opiskelijoiden perustamasta YTHS:stä tunnustetuksi osaksi kansallista terveydenhuoltojärjestelmää.

YTHS:n toiminta opiskeluterveydenhuollossa on suomalainen menestystarina. YTHS on paitsi terveyspalvelujen tarjoaja korkeakouluopiskelijoille myös suomalaisen opiskeluterveydenhuollon mallin rakentaja ja kokeilija. Pitkä käytännön kokemus kliinisessä potilastyössä ja terveyden edistämisesä sekä tutkimustyö yhdessä kokeiluhenkisen kehittämistyön kanssa ovat taanneet säätiön aseman opiskeluterveydenhuollon asiantuntijana ja suunnannäyttäjänä. Tämä näkyy myös uusimmassa kehitysvaiheessa. Säätiön olemassaolon perustana ovat viime kädessä olleet halu ja kyky muuttaa olosuhteiden mukana.

Tutustu teokseen [YTHS – edelläkävijä. 90 vuotta opiskelijan terveyden ja opiskelukyvyn hyväksi](#).

Tapani Kunttu & Kristina Kunttu: YTHS – edelläkävijä. 90 vuotta opiskelijan terveyden ja opiskelukyvyn hyväksi. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö 2021. 641 s.